

de raad van de gemeente Westerkwartier
per mail via griffie@westerkwartier.nl

[Contactpersoon](#)
Noortje van den Nieuwenhuizen

[Kenmerk](#)
1969161735

[Zuidhorn](#)
27 februari 2024

[Onderwerp](#)

Lokale uitvoering Gezond en Actief Leven Akkoord

Geachte leden van de raad,

Op 27 februari heeft ons college een aantal besluiten genomen ten aanzien van de lokale uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord. We hebben ingestemd met besteding van GALA middelen volgens de voorgestelde uitgangspunten GALA, binnen de landelijke en lokale beleidskaders die betrekking hebben op gezond en actief leven. We hebben daarnaast ingestemd met financiering van een procesregisseur ketenaanpak uit GALA middelen (€ 70.000 per jaar voor 2024, 2025, 2026). In deze raadsbrief lichten we deze besluiten toe.

Proces

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is begin 2023 ondertekend door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS. In dit akkoord staan landelijke doelen beschreven op het gebied van Preventie in het Sociaal Domein. Vanuit VNG is aangestuurd op meer samenhang tussen geldstromen vanuit het rijk naar de gemeente. Meerdere specifieke uitkeringen zijn nu samengevoegd in één brede specifieke uitkering (spuk GALA).

Nadat het akkoord in februari was ondertekend kon onze gemeente in maart een aanvraag indienen. Onze aanvraag is goedgekeurd en uiterlijk op 19 september 2023 heeft ons college het plan van aanpak GALA vastgesteld en ingediend bij ministerie van VWS. De aanvraag is in oktober door VWS goedgekeurd en de verleningsbeschikking is afgegeven. Omdat het plan van aanpak een document op hoofdlijnen is zijn we direct met de projectgroep aan de slag gegaan om de doelen en ambities te vertalen naar uitvoeringsplannen.

We hebben ervoor gekozen de doelen en ambities uit het plan van aanpak te vertalen naar uitvoeringsplannen geclusterd per doel. In het Gezond en Actief Leven Akkoord worden de 15

spuk-onderdelen ondergebracht bij 6 doelen. Die indeling hanteren wij ook in de uitvoeringsplannen:

- a) Terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start)
- b) Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
- c) Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
- d) Een gezonde leefstijl
- e) Het versterken van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
- f) Vitaal ouder worden.

Uitgangspunten en kaders

In het Gezond en Actief Leven Akkoord staan ambities beschreven en daarnaast richtlijnen en voorwaarden. Ook heeft het Gezond en Actief Leven Akkoord een link met verschillende landelijke en lokale beleidskaders:

Landelijke beleidskaders zijn: Het Integraal Zorgakkoord, Wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen, Nationaal Preventie Akkoord, Nationaal Sportakkoord II, Hervormingsagenda Sociaal Domein, Jeugdgezondheidszorg, Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (TAZ)
Lokale beleidskaders betreffen: Lokaal Plan van Aanpak GALA, Lokaal Preventie Akkoord, Lokaal Sport Akkoord II, Lokale Nota Gezondheid, Uitgangspunten uit het Preventieprogramma Sociaal Domein, Visie Sociaal Domein en het nieuwe beleidsplan Sociaal Domein in wording.

Bij de besteding van de gemeentelijke middelen voor GALA hanteren we in Het Westerkwartier de volgende uitgangspunten:

1. De besteding van de gemeentelijke GALA middelen past binnen de genoemde kaders (landelijk en lokaal) en doelen
2. Gemeentelijke GALA middelen worden met name voor inwoners in kwetsbare situaties ingezet zodat de kansengelijkheid wordt vergroot;
3. Er is voldoende draagvlak onder de betrokken organisaties voor de doelen van de gemeentelijke GALA middelen;
4. De maatregelen vanuit de gemeentelijke GALA middelen staan niet los maar sluiten aan bij bestaande initiatieven in de gemeente die (ook) bijdragen aan de doelen van het GALA. Met dit voorstel beogen we een lokale en integrale aanpak binnen de gemeente.

Procesregisseur ketenaanpak

Het Gezond en Actief Leven Akkoord en de daarbij horende doelen en uitkeringen uit reeds bestaande en uit nieuwe doelen en middelen. Dat maakt dat ook het plan van aanpak en de uitvoeringsplannen deels voortbouwt op bestaand beleid en deels nieuw beleid omvat. Voorbeelden van ontwikkelingen waar we al voorafgaand aan GALA op inzetten, zijn het versterken van preventie, veerkracht en zorgzame dorpen.

Voor een aantal onderdelen kunnen we dus voortbouwen op bestaand beleid. Andere onderdelen binnen GALA moeten nog ontwikkeld worden. Daarvoor is nieuw beleid, nieuwe

activiteiten en nieuwe netwerksamenwerkingen nodig. Dat geldt heel specifiek voor de te ontwikkelen ketenaanpakken:

- Valpreventie
- Welzijn op Recept
- Obesitas volwassenen
- Overgewicht kinderen
- Kansrijke start

Om te komen tot uitvoering in bovenstaande ketenaanpakken, moeten deze eerst opgetuigd worden. Dat vergt ambtelijke inzet, zowel lokaal als regionaal. Het is niet haalbaar om dat uit te laten voeren door de coördinator GALA en ook niet door één van de betrokken beleidsadviseurs, omdat deze stevige inzet extra capaciteit vraagt die niet beschikbaar is binnen de huidige formatie. We hebben daarom ingestemd met het voorstel om, tot en met eind 2026 een procesregisseur aan te stellen die de ketenaanpakken in de benen zet. Daarna zou de ketenaanpak onderdeel van structureel werkzaamheden moeten zijn. Zowel bij de samenwerkingspartners als bij onze interne organisatie. De directie heeft in november 2023 reeds akkoord gegeven om aan ons college voor te stellen gedurende drie jaar een procesregisseur GALA aan te stellen voor 28 per week. De jaarlijkse kosten die hiermee zijn gemoeid ad € 70.000 te financieren uit de rijksmiddelen die we hiervoor ontvangen binnen GALA voor de periode 2024-2026.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester
R. Kleijnen, secretaris